

บทคัดย่อ

ยุทธศาสตร์การพัฒนากายภาพอุทยานแห่งชาติ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยว ด้วยการจัดการและการออกแบบสถาปัตยกรรม ผู้วิจัยเลือกศึกษาพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเล ในภาคกลาง ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติหาดวนกร อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ด และอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง เนื่องจากอุทยานแห่งชาติทั้ง 3 แห่ง มีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกัน แต่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับที่สูงเช่นเดียวกัน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ ศักยภาพในการท่องเที่ยว รูปแบบสถาปัตยกรรม รูปแบบการจัดการ และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ 3) กำหนดแนวทางการจัดการ และการออกแบบสถาปัตยกรรม เพื่อนำไปสู่การวางยุทธศาสตร์การพัฒนากายภาพในอุทยานแห่งชาติ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลพื้นฐานแผนแม่บท และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติ พร้อมทั้งดำเนินการสำรวจพื้นที่ สอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สอบถามประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนากายภาพที่สามารถเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวให้กับอุทยานแห่งชาติได้ต้องเริ่มจากยุทธศาสตร์ที่ 1 การเตรียมสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อรองรับและสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การคมนาคม และการสื่อสาร จากนั้นจึงดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและปรับปรุงกายภาพของพื้นที่ เพื่อสร้างทัศนคติใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวด้วยการเปลี่ยนแปลงกายภาพของอาคารสถานที่ให้สวยงาม โดยเริ่มจากการพัฒนาพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวก่อน พร้อมกับการเปลี่ยนเส้นทางการสัญจรของนักท่องเที่ยว เพื่อเตรียมการสำหรับการพัฒนาพื้นที่ที่ถูกใช้งานมากในปัจจุบัน โดยกระทบต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวน้อยที่สุดตามลำดับ เมื่อพัฒนากายภาพของพื้นที่จนสามารถเปิดพื้นที่ทุกส่วนให้นักท่องเที่ยวเข้าใช้งานได้พร้อมกันแล้ว จำเป็นต้องอาศัยยุทธศาสตร์ที่ 3 การบังคับใช้กฎเกณฑ์ ในการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม ซึ่งยุทธศาสตร์นี้เริ่มดำเนินการควบคู่ไปกับการเปิดพื้นที่ใหม่อย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมให้กับนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรที่จะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามยุทธศาสตร์ที่ 4 การตลาดในการยกระดับเศรษฐกิจ สังคม เพื่อนำรายได้มาพัฒนาอุทยานแห่งชาติให้ยั่งยืนต่อไป

Abstract

The research entitled "Physical Development Strategy of National Park for Traveling Potential Promotion by Integrating Management in Architectural Design" investigates 3 case studies of Thailand marine national parks in the Central region: Hadwanakorn National Park, Khao Laem Ya - Mu koh Samet National Park, and Koh Chang National Park. Although geographical characters of these 3 sites are different, their traveling potentials are ranked at the same high-level. The research is comprised with 3 objectives: first, study factors of traveling in a national park, which could be listed as followed: traveling potential, architectural aspects, management, and behavior of the travelers; second, analyze the interrelationship among of previous listed factors; and third, propose management and architectural design guidelines, by which physical development strategy of a national park will be an outcome of the research. Research data are derived from following sources: first, a master plan and academic documents; second, surveying the areas; third, interviewing staff and local people, as well as Thais and Foreigners travelers for total of 400 cases by simple random sampling.

The study found that in order to increase traveling potential of a national park, four following strategies must be implemented respectively. First; public utilities, which are basic infrastructures, and transportations, to support and promote traveling activities must be well prepared. Second; traveling sites are needed to be developed and improved in order to create travelers' positive attitudes towards the areas. Such tasks could be executed as followed: beautify buildings and surroundings, by which less-popular sites will get improved; and followed by those more popular ones. This technique helps to alter travelers' destinations in order to minimize undesirable effects to site activities. When all sites are opened up for service, there is necessity for the third strategy, which gradually introduced rules and regulations along with opening up of new areas. Through this strategy, travelers' familiarity of traveling rules and regulations will be improved from time to time. Finally, there should be a continuity of traveling sites' development of strategy, which is marketing for enhancing sites' economics and social in order to generate income to maintain sites' growth and development.